

RAPORT

ZADŁUŻENIE POLAKÓW

1

O raporcie

O raporcie

Czy i dlaczego pożyczamy pieniądze? Jak radzimy sobie ze spłatą zobowiązań i co robimy, aby unikać nadmiernego zadłużania. Na zlecenie Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej IMAS International sp. z o.o. opracował kompleksowy raport dotyczący finansów Polaków i tego, czy mają problemy z regulowaniem swoich zobowiązań.

W badaniu wzięła udział reprezentatywna grupa mieszkańców Polski w wieku 18-54 lata.

Krajowy Rejestr Długów BIG SA to najdłużej funkcjonujące na rynku biuro informacji gospodarczej w Polsce. Swoją działalność rozpoczęło 4 sierpnia 2003 r. Zajmuje się przyjmowaniem, przechowywaniem oraz udostępnianiem informacji i danych o dłużnikach. Informacje te dostarczają do rejestru przedsiębiorcy ze wszystkich sektorów gospodarki oraz osoby fizyczne, gminy i instytucje.

Misją Krajowego Rejestru Długów jest ochrona przed niesolidnymi kontrahentami i klientami. Dłużnicy notowani w Krajowym Rejestrze Długów przestają być anonimowi i tracą wiarygodność w kontaktach handlowych.

Krajowy Rejestr Długów przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa finansowego w gospodarce, zarówno poprzez propagowanie rzetelności płatniczej, jak i poprzez liczne programy edukacyjne dla przedsiębiorców i konsumentów, analizy, prezentacje i raporty.

Więcej na www.krd.pl.

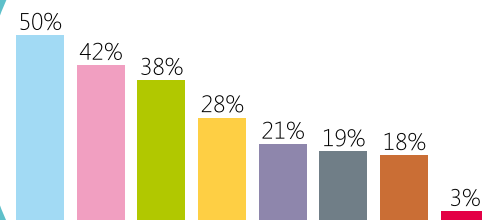
2

Co Polacy myślą o pożyczkach

Jak wynika z przeprowadzonego badania, unikanie kredytów wydaje się w deklaracjach postawą nieco bliższą badanym niż korzystanie z nich. Połowa biorących udział w badaniu deklaruje, że unika długów i stara się jak najszybciej je spłacać. Nieco mniej (42%) woli jednak odroczyć zakup, by móc dokonać go za własne środki. Znacznie mniej osób widzi w kredytach zagrożenie zadłużenia się ponad miarę (28%). Niemal $\frac{2}{5}$ badanych, uważa pożyczanie pieniędzy za coś naturalnego, jednak pod warunkiem zachowania daleko idącego zdrowego rozsądku. Korzystność tanich kredytów czy kart kredytowych zauważa jednak tylko co piąty badany (19%). Jak widać kredyt to raczej jednak konieczne i naturalne zło towarzyszące konsumpcji, niż korzystniejszy sposób finansowania wydatków.

Myśląc o kredytach i oszczędzaniu – które z postaw poniżej są ci bliskie, pasują do Ciebie?

- Unikam długów – kiedy je mam, staram się jak najszybciej spłacić ●
- Wolę oszczędzać i kupić coś za własne środki niż pożyczać ●
- Kredyty są czymś naturalnym, trzeba tylko umieć z nich korzystać ●
- Kredyty są niebezpieczne, korzystając z nich łatwo wpaść w pętlę zadłużenia ●
- Korzystanie z kredytów czy pożyczek jest naturalne, inaczej nic by nie można było kupić ●
- Umiejętne korzystanie z tanich kredytów lub kart kredytowych pozwala na znaczne oszczędności ●
- Wolę wziąć coś na kredyt i od razu korzystać, niż oszczędzać i móc korzystać dopiero za długi czas ●
- Z żadną z nich ●

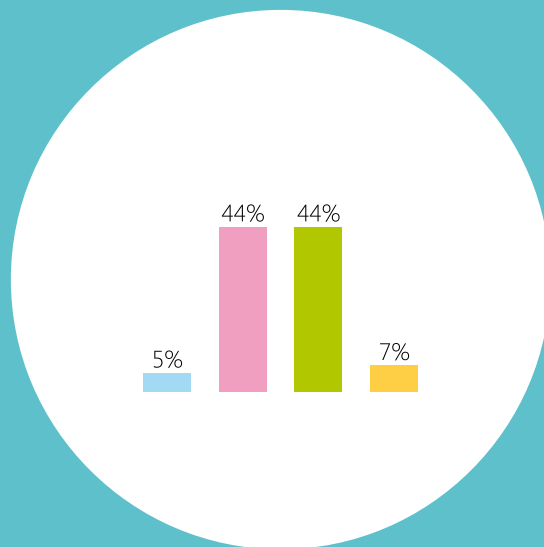
3

Sytuacja materialna Polaków

Najczęściej badani oceniali swoją sytuację materialną jako nie najgorszą, albo nie najlepszą. Skrajne sytuacje zdarzają się dość rzadko. Na wszystko bez ograniczeń pozwolić sobie może 7% badanych. Co dwudziesty badany określał swoją sytuację materialną jako złą. Były to przede wszystkim osoby słabiej wykształcone, z najstarszej grupy wiekowej, samotne, nieco więcej tu kobiet niż mężczyzn. Na brak pieniędzy reagujemy przede wszystkim rezygnacją z wydatków (72%), ale tylko nieliczni deklarują, że nie płacą wtedy zobowiązań (5%). Poza tym staramy się zyskać dodatkowe dochody, najczęściej ze zróżnicowanych źródeł. Wiele osób raczej sięga po własne zasoby – oszczędności (23%), sprzedaż rzeczy (10%), dodatkową pracę (39%), prosi o podwyżkę lub zmienia pracę (8%). Pomoc z zewnątrz to przede wszystkim rodzina/ znajomi (41%), dwukrotnie rzadziej pożyczki w instytucji finansowej (21%), sporadycznie lombard (2%). Instytucje pomocowe w badanej grupie są wykorzystywane przez niewielkich (1-3%).

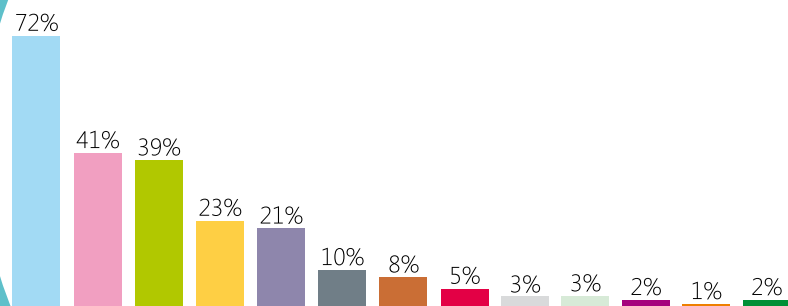
- Nie wystarcza mi nawet na bieżące potrzeby
- Radzę sobie, ale muszę bardzo ograniczać wydatki
- Nie stać mnie na wszystko, ale nie muszę się bardzo ograniczać
- Moje dochody wystarczają mi na wszystko i nie muszę się ograniczać w wydatkach

Jak oceniasz swoją sytuację materialną?

Co robisz gdy nie masz pieniędzy, by zaspokoić swoje potrzeby ?

- Ograniczam potrzeby/ wydatki
- Korzystam z pomocy rodziny/ znajomych
- Podejmuję dodatkową pracę/ więcej pracuję
- Korzystam z oszczędności/ likwiduję lokaty/ wyprzedaż akcji lub obligacji
- Zaciągam pożyczki/ kredyty/ wykorzystuję limit w karcie kredytowej
- Wyzybam się majątku/ sprzedaję rzeczy
- Próbuję uzyskać podwyżkę lub zmianę pracy na lepiej płatną
- Nie płacę zobowiązań/ opłat/ rachunków
- Korzystam z pomocy opieki społecznej/ innych instytucji pomocowych (np. fundacje)
- Nic nie robię
- Zastawiam rzeczy w lombardzie
- Korzystam z pomocy Kościoła
- Inne

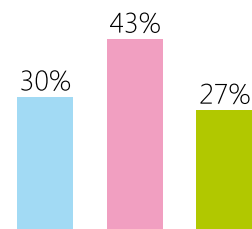
4

Czy pożyczamy

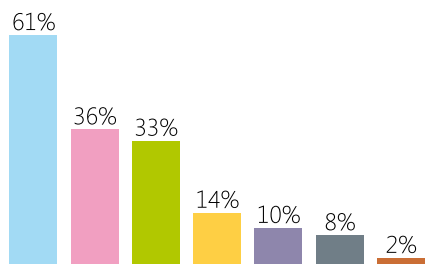
Około ¼ badanych twierdzi, że nie ma i nie miała większych zadłużeń.

Pozostali deklarują zazwyczaj, że z kredytów korzystają sporadycznie. 30% badanych sięga(ło) po nie wielokrotnie. Finansowanie z zewnątrz wykorzystywane jest głównie po to, aby kupić coś, co jest zbyt drogie, by nabyć za gotówkę lub by rozwiązać chwilowy problem finansowy – zarówno po stronie wydatków (36%) jak przychodów (problemy finansowe – 33%). W sumie 18% badanych wydaje się korzystać z pożyczonych pieniędzy regularnie – finansując w ten sposób wydatki zbyt duże w stosunku do dochodów i rekompensując sobie w ten brak pieniędzy na podstawowe potrzeby.

Czy korzystasz lub korzystałeś kiedykolwiek z kredytu/ pożyczki?

Jeśli TAK, dlaczego?

- Zbyt duży wydatek, by kupić za gotówkę
- Nieprzewidziane wydatki
- Chwilowe problemy finansowe
- Pożyczka/ kredyt był bardziej opłacalny
- Brak pieniędzy na podstawowe potrzeby
- Wydaję więcej niż zarabiam
- Inne powody

- Tak, wiele razy
- Tak, sporadycznie
- Nie

5

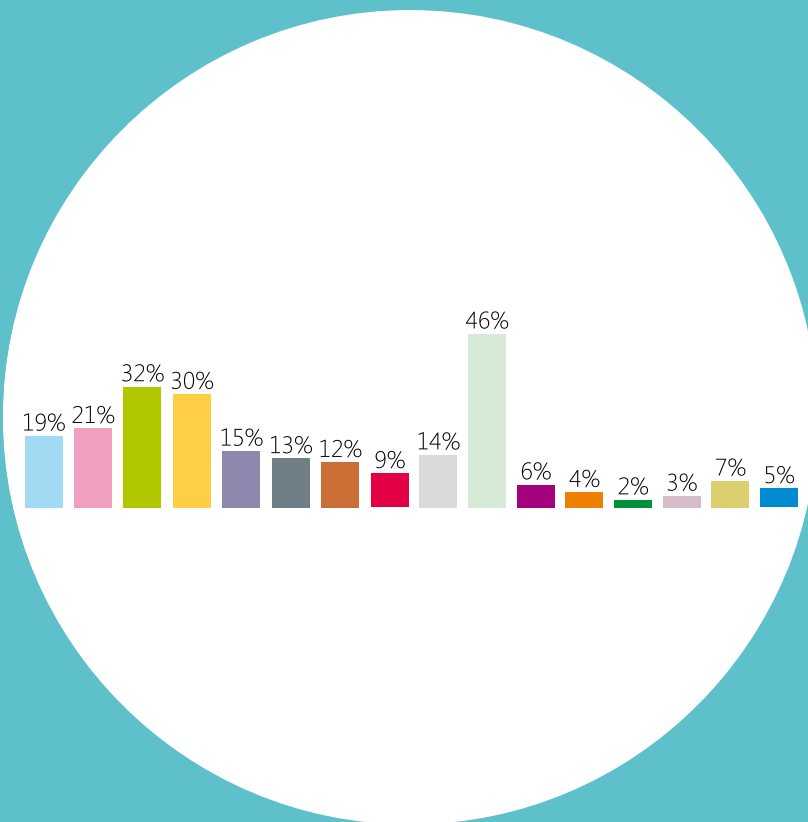
Na co pożyczają Polacy?

Kredyty lub pożyczki przeznaczone były na dość zróżnicowane wydatki, najczęściej jednak na zakup droższych dóbr trwałych do domu, samochód, nieruchomości lub remont. Ok. 1/5 wydała pożyczkę na wydatki „na życie”, znaczna część także na prezenty, wakacje czy uroczystości rodzinne.

Deklarujący problemy ze spłatą w większym stopniu przeznaczali pieniądze na drobniejsze dobra (zakupy, wakacje, remonty), a także „życie” i spłatę długów niż na nieruchomości.

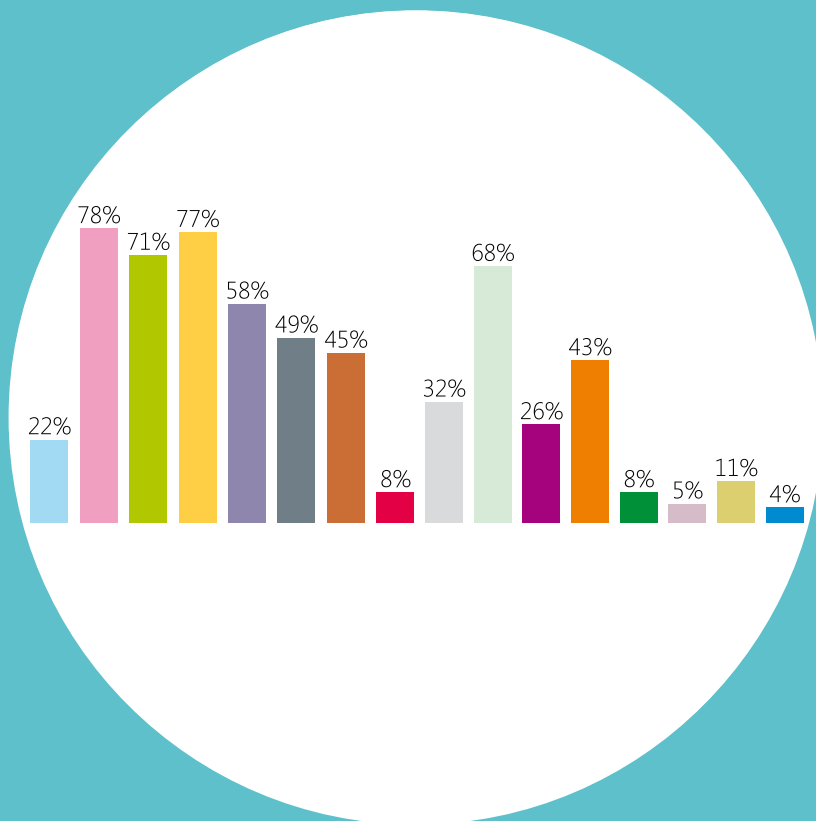
Na jakie dobra przeznaczyłeś kredyt?

- Codzienne wydatki („na życie”) ●
- Zakup domu/mieszkania/ działki ●
- Remont ●
- Samochód/ Motor ●
- Wakacje ●
- Spłacenie długu ●
- Uroczystość rodzinna ●
- Prezent dla kogoś ●
- Nauka/ studia/ szkolenie ●
- Zakupy do domu np. duże AGD, RTV ●
- Usługi medyczne (np. choroba) ●
- Maszyny/ sprzęt do firmy ●
- Zakup obligacji/ akcji/ udziały ●
- Zapłata podatków / ZUS ●
- Opłat/ opłaty za media/ za ogrzewanie ●
- Inne ●

Osoby nie mające długów mają dość dobrą orientację w celach zadłużania się innych. Zauważają zadłużanie się na nieruchomości, czy środki lokomocji, zakupy do domu, a nawet na spłatę długu. Nie doceniają natomiast pożyczek na prezenty dla innych oraz na codzienne wydatki, być może dlatego, że te cele rzadko są wprost deklarowane przez pożyczkobiorców i pożyczkodawców.

Na jakie rzeczy wg Ciebie inni ludzie przeznaczają kredyt?

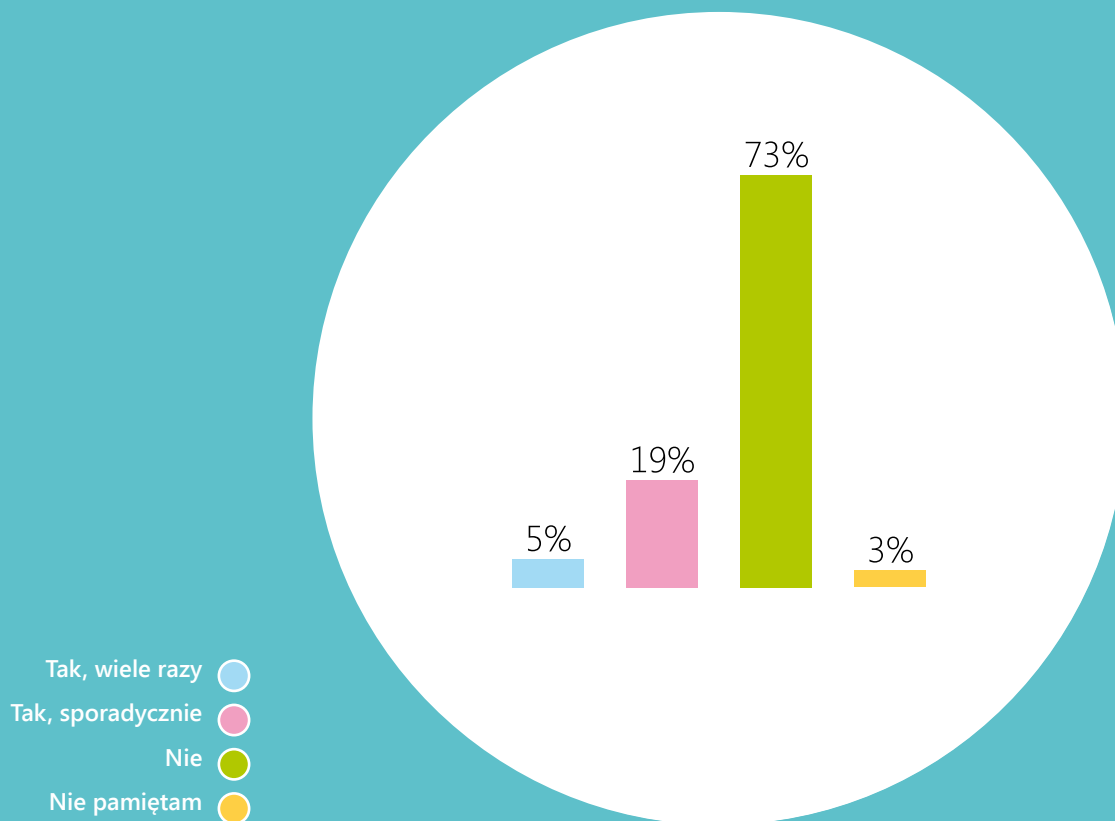
6

Problemy ze spłatą zobowiązań

Zdecydowana większość badanych – blisko $\frac{3}{4}$ – twierdzi że nie miała problemów ze swoimi zobowiązaniami.

Niemal co czwarty takie problemy ma lub miał. 19% do takich problemów przyznaje się, ale twierdzi, że było to sporadyczne. Co dwudziesty badany deklaruje wielokrotny problem ze spłatą zobowiązań.

Czy kiedykolwiek miałeś problem ze spłatą swoich zobowiązań lub spłacałeś je nieterminowo?

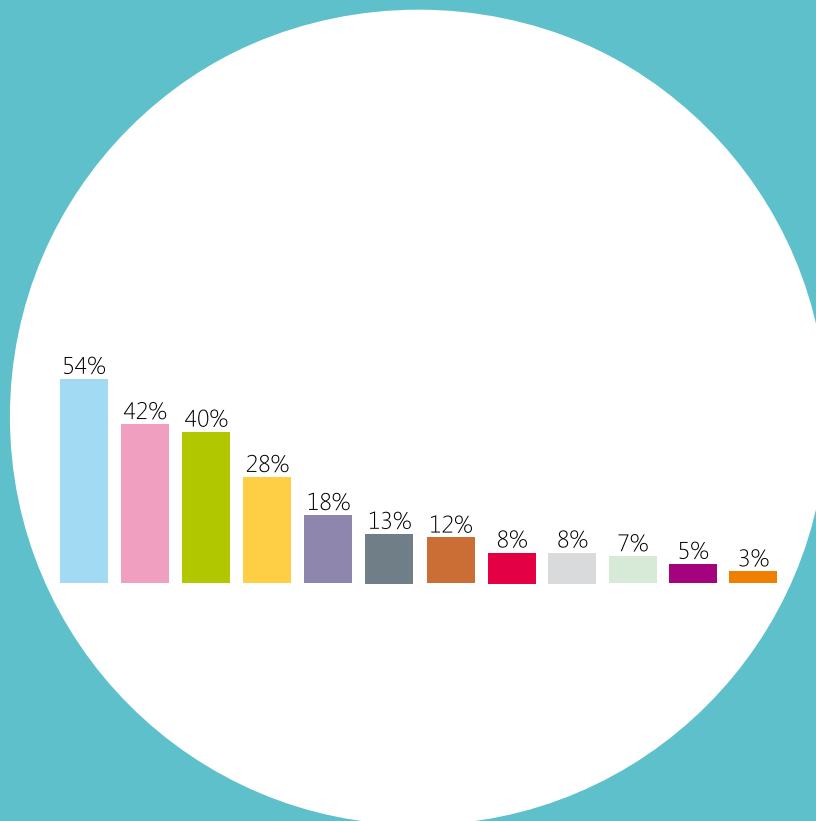

Jak sobie radzą ze spłatami? Większość z nich spłaca zadłużenie – najczęściej je opóźniając (54%), ale także korzystając z pożyczek na spłatę/ pomocy innych lub starając się zwiększyć dochody. Znacznie rzadziej niż generalnie przy problemach z pieniędzmi deklarują sięganie po oszczędności – zapewne rzadziej je mają. 12% deklaruje jednak, że po prostu nie płaci tych zobowiązań, a 3% nic nie robi w tej sprawie.

Jeśli TAK, jak radziłeś sobie z tą sytuacją?

- Splaciłem później/ w późniejszym terminie ●
- Ograniczenie potrzeb/ wydatków ●
- Korzystanie z pomocy rodziny/ znajomych ●
- Podejmowanie dodatkowej pracy/ więcej pracy ●
- Zaciąganie pożyczki/ kredytu/ wykorzystywanie limitu w karcie kredytowej ●
- Wyzbywanie się majątku/ sprzedaż rzeczy ●
- Niepłacenie zobowiązań/ opłat/ rachunków ●
- Korzystanie z oszczędności/ likwidowanie lokat/ wyprzedaż akcji lub obligacji ●
- Zastawianie rzeczy w lombardzie ●
- Próba uzyskania podwyżki lub zmiana pracy na lepiej płatną ●
- Korzystanie z pomocy opieki społecznej/ innych instytucji pomocowych (np. fundacje) ●
- Nic nie zrobiłem/ nadal mam te zobowiązania ●

7

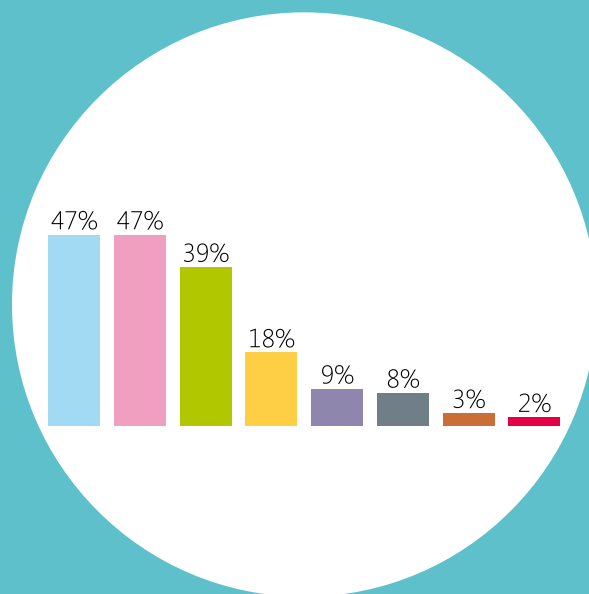
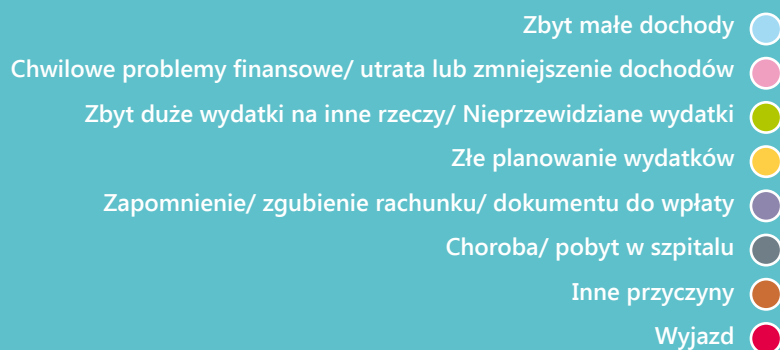
Powody kłopotów ze spłatą

Tyle samo osób deklarowało, że problem ze zobowiązaniami jest efektem stałego braku pieniędzy, jak też że związany jest z chwilowymi problemami finansowymi (po 47%).

Poważną przyczyną opóźniającą spłatę zobowiązań są wydatki, które nie zostały przewidziane w budżecie badanych osób. Ich pojawienie i konieczność uregulowania tych rachunków dla 39% staje się powodem zalegania z innymi opłatami.

Znacznie mniejszej liczbie osób spłatę zobowiązań utrudniają proste techniczne problemy jak utrata rachunku czy zapomnienie o nim, czy inne przeszkody obiektywne – np. choroba.

Co było przyczyną problemów ze spłatą zobowiązań?

8

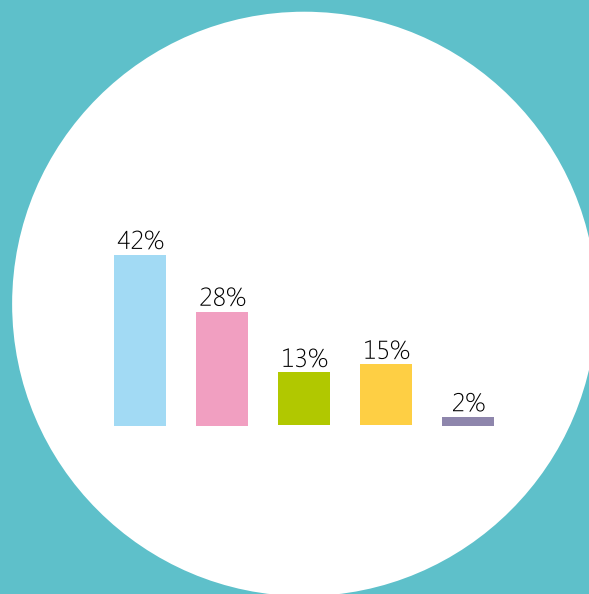
Gdzie się zadłużamy?

Ponad $\frac{2}{5}$ badanych zadeklarowało, że w chwili badania nie ma żadnych zobowiązań. Spośród pozostałych większość miała 1 lub 2 zobowiązania (łącznie 41%), a reszta kilka – nawet do 8 zobowiązań.

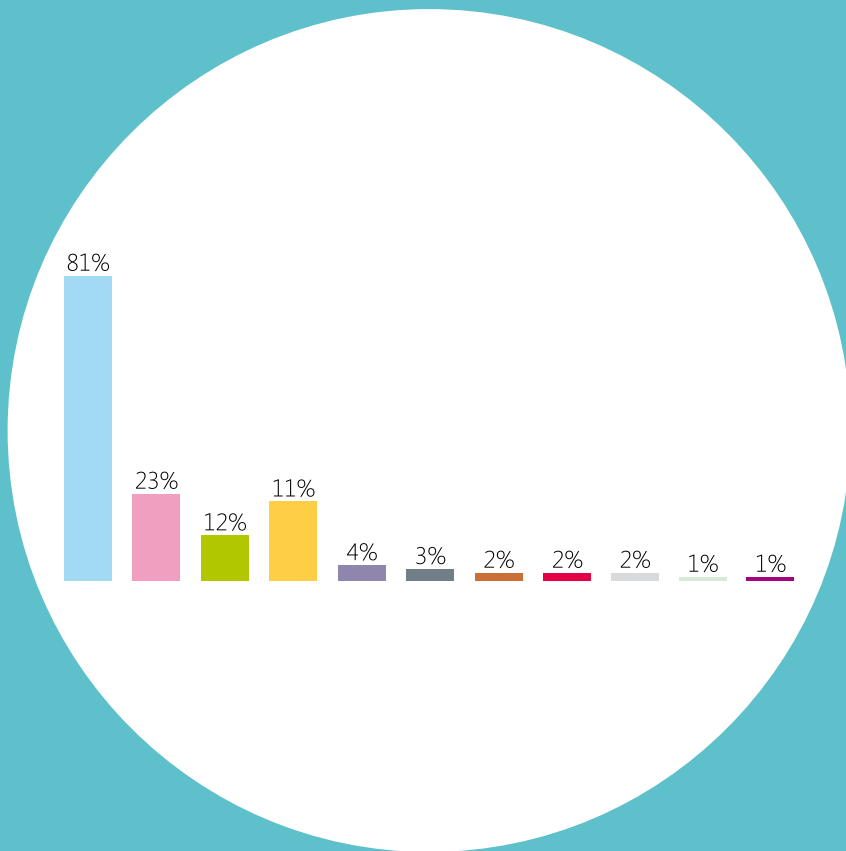
Większość wskazanych zobowiązań to produkty bankowe (81%). Nieformalne zapewne pożyczki rodzinne (23%) i od znajomych (12%) ma ponad $\frac{1}{3}$ zadłużonych. Co dziewiąty ma dług w zakładzie pracy. W SKOK-ach zobowiązanie ma 4%, w „chwilówkach” – 2%. Niewiele osób deklaruje zadłużenia w urzędach – zapewne te są pomijane jako łatwe do spłacenia. Stare instytucje pożyczkowe jak „zeszyt” w sklepie także są w użyciu, choć korzysta z nich tylko 1% mających zobowiązania.

Ile łącznie zobowiązań posiadasz?

- 0 zobowiązań
- 1 zobowiązanie
- 2 zobowiązania
- 3-5 zobowiązań
- 6+ zobowiązań

W jakich miejscach/ instytucjach jesteś zadłużony?

- Bank(i)
- Rodzina
- Znajomi/ przyjaciele
- Zakład pracy
- SKOK
- Inne miejsca/ osoby
- Firmy (nie banki) udzielające pożyczek/ „chwilówek”
- Urzędy (np. mandaty/ ZUS/ podatki)
- Obca osoba
- Lombard
- Sklep (zakup „na zeszyt”)

9

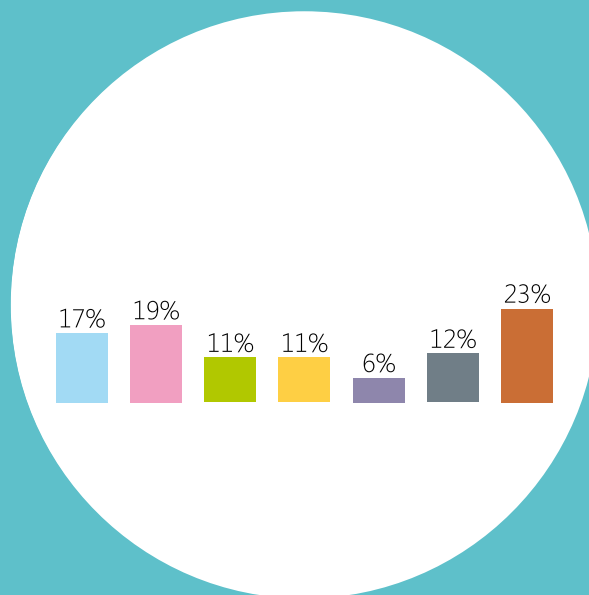
Ile miesięcy zajmie nam spłata
długów?

58% osób, które posiada zobowiązania deklaruje, że jest w stanie spłacić je w ciągu roku (zakładając, że przeznacza na to całe dochody). 17% ma zadłużenie mniejsze niż miesięczny dochód. Oznacza to, że realnie zadłużonych na więcej niż jeden miesięczny dochód w całości próby było 48%.

Wśród mających zadłużenia o wartości do 12 miesięcy pracy nie było niemal kredytów hipotecznych, dominowały kredyty na zakupy, remonty, środki komunikacji, inne wydatki o średniej wartości. Wielu z nich podobnie jak w całości badanych miewa jednak problemy ze spłatą zobowiązań, czyli bieżące wydatki nie pozwalają prawdopodobnie na spłacanie regularnie rat czy innych długów.

Zadłużeni na wiele lat to przede wszystkim osoby mające kredyt na zakup nieruchomości.

Ile miesięcy musiałbyś spłacać długi przeznaczając na to całą wypłatę?

10

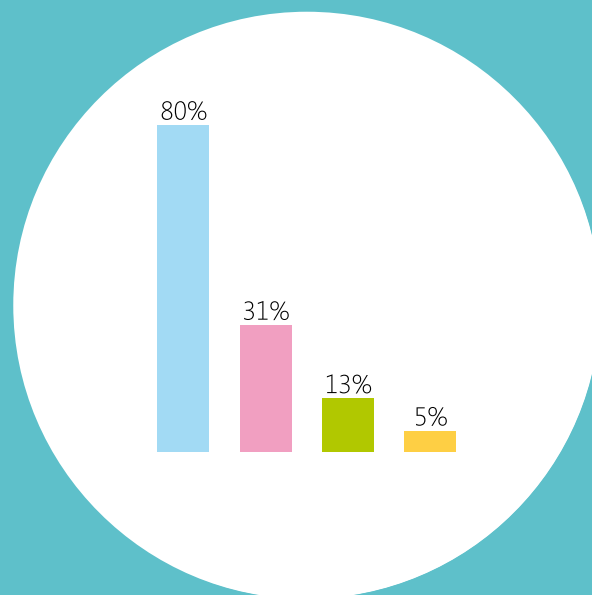
Czy pożyczki są potrzebne?

Ponad $\frac{2}{5}$ badanych deklaruje, że w danym momencie nie ma zobowiązań. Większość z nich uzasadnia to generalną niechęcią do długów i ich unikaniem. Ponadto ok. $\frac{1}{3}$ z nich pożyczki nie są potrzebne – twierdzą, że mają wystarczająco dużo pieniędzy, jak na ich potrzeby. Oznacza to, że znaczna część społeczeństwa mimo ograniczonych dochodów radzi sobie bez zadłużania prawdopodobnie znacznie ograniczając wydatki, by uniknąć długów.

13% nie mających zadłużeń deklaruje, że nie ma zdolności kredytowej – to przede wszystkim młodzi – do 35 lat, dobrze wykształceni, single, o dochodach do 2000 zł.

Dlaczego nie korzystasz z kredytów/
pożyczek lub nie masz innych zobowiązań?

- Nie chcę mieć długu/ unikam długów ●
- Nie potrzebuję, mam wystarczająco dużo pieniędzy w stosunku do potrzeb ●
- Nie mam zdolności kredytowej ●
- Inne ●

Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej SA
ul. Armii Ludowej 21, 51-214 Wrocław, tel. (71) 78 50 410
e-mail: pr@krd.pl
www.krd.pl